

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรรรัตน จิตตเกษม. 2539. การพัฒนารายวิชาสุนทรียะทางทัศนศิลป์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในวิทยาลัยครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กีรติ บุญเจือ. 2522. ปรัชญาเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- เกษร ธิตะจारी. 2542. เอกสารประกอบการเรียนศิลปศึกษาชั้นนำ. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาศิลปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- เครือจิต ศรีบุญนาถ. 2524. สุนทรียภาพของชีวิต. กรุงเทพฯ : เจริญเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.
- จรรยา โกมุทร์นานนท์. 2539. ศิลปะคืออะไร. กรุงเทพมหานคร: คอมแพ็คพริ้นท์.
- จอห์น บี ทอมสัน. 2546. เด็กตามธรรมชาติ 2 คู่มือดูแลและเสริมสร้างศักยภาพเด็กในเจ็ดปีแรก. แปลโดย วิศิษฐ์ วังวิญญู. กรุงเทพมหานคร: แปลน พริ้นติ้ง.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. 2543. การวิจัยทางศิลปะ. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. 2537. กิจกรรมดนตรีสำหรับครู. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทศนา แชมมณี. 2526. หลักและแนวปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช .
- ทศนา แชมมณี. 2547. ศาสตร์การสอน. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช .
- โทริน, เอ็ม. ฟินเชอร์. 2541. บนหนทางแห่งความหมาย ก้าวอย่างแห่งการพัฒนาเด็กของครู วอลดอร์ฟ. แปลโดย จันทรทิพย์ พันธุ์โอสถ. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสถานแสงอรุณ.
- ธวัชชานนท์ ตาไรสง. 2546. หลักการศิลปะ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วาดศิลป์ จำกัด.
- รัชชัย ยอดพิชัย. 2543. การพัฒนาการเรียนการสอนวิชาสุนทรียศาสตร์ในหลักสูตรศิลปศึกษา วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญญรัตน์ อิศวนนท์. 2545. ผลการสอนศิลปะโดยใช้กระบวนการสังเกตที่มีต่อการรับรู้เชิงสุนทรีย์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ถำรง บำวศร่ำ. 2532. ทฤษฎ่ำหล่ำกษุตร การออกบำบและกำรพัฒนำ. กรุงเทพมหานคร: เอรำวธำณกำรพำมพ์.
 ธีระช่ำย ปุรณชอติ. 2540. กำรเร่ำยนกำรสอนบำบบูรณำกำร ทักษะของผู้อยู่เย่ำวชำญ กำรเร่ำยนกำร
 สอนบำบหน่วยบูรณำกำร วิชาคณิตศำสตร์และวิทยำศำสตร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักรงำน
 ประสำนงำนโครงงำนกำรพัฒนำทร่ำพยำกร กระทรวงศำกษำธิกำร.
- นภเนตร ธรรมบวร. 2542. กำรวิเครำะห์เร่ำงร่ำวกำรจัดกำรเร่ำยนกำรสอนระด่ำปฐมวัย.
 กรุงเทพมหานคร: จุฬำลงกรณ์มหำวิทยำลัย.
- นิพำดำ เทวกุล. 2548. เอกสรำประกอบกำรสอน วิชา 2709609 สุนทรียศำสตร์และศิลป์กำรวิเครำณ์.
 กรุงเทพมหานคร: ภำควิทยำศิลป์ ดนตรีและนฏศิลป์. คณะครุศำสตร์ จุฬำลงกรณ์มหำวิทยำลัย.
- นิรมล ติรณสรำ สวส์ติบุตร. 2525. ศิลป์ศำกษำกับครุประณม. กรุงเทพมหานคร: สำนักรงำน
 ติรณสรำ.
- บรรง จันทรศำ. 2527. ปรัชญำกับกำรศำกษำ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ไทยวิธมนำพำนช.
 บุชบง ดันติวงศ่ำ. 2548. เอกสรำประกอบกำรบรรยาย เร่ำงกำรจัดกำรศำกษำตำมแนวคิของ
 วอลดอร์ฟ. คณะครุศำสตร์ จุฬำลงกรณ์มหำวิทยำลัย.
- ปรววรรณ ดวรงรัตน์. 2541. กำรศำกษำลภำพและปัญหำกำรเร่ำยนกำรสอนศิลป์ภำคปฏิบัติ สำขำ
 ทัศนศิลป์ ในสถำบันอุดมศำกษำเอกชน วิทยำนิพนธ์ปริญญำมหำบัณฑิต ภำควิทยำ
 ศิลป์ศำกษำ บัณฑิตวิทยำลัย จุฬำลงกรณ์มหำวิทยำลัย.
- ประเวศ วะสี. 2547. ธรรมชำติของสรพสิ่ง กำรเข้ำถึงควำมจริงทั้งหมด. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิ
 สดศรี-สฤษดิ์วิงศ่ำ.
- ประเสริฐ ศิลรัตน์. 2542. สุนทรียะทำงทัศนศิลป์. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- ปรียำพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2539. จิตวิทยำกำรศำกษำ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริม
 กรุงเทพ.
- พร พันธุ์อิสถ. 2543. กำรเร่ำยรู้ของเด็กปฐมวัยไทย: ตำมแนวคิของวอลดอร์ฟ. กรุงเทพมหานคร:
 ห้ำงหุ้นส่วนจำกัฒภำพพิมพ์.
- พิภพ ปิติ. 2534. ปัญหำและควำมต้องกำรกำรพัฒนำสมรรถภำพด้ำนกำรสอนศิลป์ศำกษำ ของครู
 โรงเรียนประถมศำกษำ สังกัฒสำนักงำนกำรประถมศำกษำจังหวัดเขตกำรศำกษำ 4.
 วิทยำนิพนธ์ปริญญำมหำบัณฑิต ภำควิทยำศิลป์ศำกษำ บัณฑิตวิทยำลัย จุฬำลงกรณ์
 มหำวิทยำลัย.
- พิภพ ธงไชย. 2543. ปฏิรูปกำรศำกษำเพื่อควำมเป็นไทย ฉลอง 100ปี ชำตคำล ปรีดี พนมยงค์.
 กรุงเทพมหานคร.
- พีระพงษ์ กุลพิศำล. 2531. มโนภำพทำงกำรรับรู้ทำงศิลป์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมกำร
 ฝึกหัดครู.

- พระพงศ์ กุลพิศาล. 2544. สมองถูกพัฒนาได้ด้วยศิลปะ. พิมพ์ครั้งที่4. กรุงเทพมหานคร:
ธารอักษร.
- พระพงศ์ กุลพิศาล. 2546. มโนภาพและการรับรู้ทางศิลปะและศิลปศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
ธารอักษร.
- มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. 2541. เอกสารประกอบการสอนรายวิชา 2709600 ปรัชญาและทฤษฎี
ศิลปศึกษาภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มาย ตะติยะ. 2547. สุนทรียภาพทางทัศนศิลป์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วาดศิลป์ จำกัด.
- ราหิมา บาลดีวิน แดนซี. 2548. คุณคือครูคนแรกของลูก. แปลโดย สุวรรณ ไชคประจักษ์ชัด
อุชुकตานนท์. กรุงเทพมหานคร: วีพรินทร์.
- วรวรรณ เหมชะญาติ. 2546. เอกสารประกอบการสอนวิชา 2703637 การจัดประสบการณ์การ
ศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล. เอกสารอัดสำเนา.
- วิริยา ลีละธิตี. 2544. การศึกษาการแสดงออกทางศิลปะโดยการระบายสีด้วยนิ้วมือของ
นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่3 ตามทฤษฎีของ โรดา เคลลอกก์. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย วงศ์ใหญ่. 2529. สรุปรายงานการสัมมนาวิชาการศิลปะเด็ก: สภาพปัจจุบันและอนาคต.
กรุงเทพมหานคร. อมรินทร์การพิมพ์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. 2544. การบูรณาการตามหลักสูตรใหม่. สานปฏิรูป. 4, 44 (พฤศจิกายน): 50-53.
- วิชาการ, กรม. 2539. คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานทางการศึกษาสุนทรียภาพทาง
ศิลปวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- วิชาการ,กรม. 2544. การบูรณาการ. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว.
- วิชาการ, กรม. 2546. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546. กรุงเทพมหานคร: กระทรวง
ศึกษาธิการ.
- วิทย์ วิศทเวทย์. 2544. ปรัชญาการศึกษาไทย 2411-2475. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. 2526. ศิลปศึกษา. กรุงเทพมหานคร: วอลอาร์ต.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. 2535. ศิลปะและความงาม. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์.
- วิรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์. 2524. สุนทรียศึกษา. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วุฒิ วัฒนสิน. 2541. ศิลปะระดับมัธยมศึกษา. ปัตตานี : ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา
สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

- วัฒนาพร ระจับทุกข์. 2542. แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : แอล ที เพรส.
- ศิลป์ พีระศรี. 2526. ศิลปะสงเคราะห์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน.
- ส.ศิวรักษ์. 2545 ปรัชญาการศึกษา ศาสตร์และศิลป์แห่งการปฏิรูปการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิเด็ก.
- สิริพรรณ ดันติรัตน์ไพศาล. 2545. ศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาสน์.
- สุภารัตน์ เพชรรุจี. 2539. สภาพและปัญหาการเรียนการสอนศิลปะศึกษาของครูปฐมวัย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุเมธ เมธาวิทยากุล. 2534. ปรัชญาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: โอ เอส พริ้นติ้งเฮ้าส์.
- สุภาค์ จันทวานิช. 2545. การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาค์ จันทวานิช. 2545. วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. 2545. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวนิตย์ กาญจนรัตน์. 2535. การเปรียบเทียบความไวในการรับรู้เชิงสุนทรีย์ของนักศึกษาในวิทยาลัยครูโปรแกรมวิชาศิลปศึกษาที่มีระดับความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกัน วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวลักษณ์ อนุดิษฐ์. 2542. การพัฒนาโปรแกรมศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริมการรับรู้ทางศิลปะสำหรับเด็กวัยอนุบาล วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาคประถมศึกษา สาขาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หรรษา นิลวิเชียร. 2535. ปฐมวัยศึกษา: หลักสูตรและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- อรทัย มูลคำ และสุวิทย์ มูลคำ. 2544. การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- อัญชลี สวรรัดนะ. 2543. การศึกษาแบบบูรณาการ. วารสารวิชาการ. 2, 12 (ธันวาคม) : 29-31.
- อารี พันธุ์มณี. 2534. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร: ดันอ้อ.
- อารี สุทธิพันธุ์. 2533. ประสบการณ์สุนทรีย์. กรุงเทพมหานคร: ดันอ้อ.
- อุบล ตูจินดา. การสอนศิลปศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2532.
- โอภาส บุญครองสุข. 2521. "เราจะสอนวิชาศิลปศึกษาให้เด็กเกิดสุนทรีย์ภาพตามแนวปรัชญาใด". ศิลปศึกษา ศึกษาศิลปะ. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Arnheim, R. 1954. Art and visual perception a psychology of the creative eye. United States of America: University of California.
- Barfield. O. 1960 . History, quilt, and habit. Middletown: Westeyan University Press.
- Blenkin, G. M. and Albert V. 1996. Early childhood education: A developmental curriculum. 2nd. London: Paul Chapman.
- Broudy. H. 1976 . Some reactions to a concept of aesthetic education. Journal of Aesthetic Education. 10: 39-43.
- Brontas. M. 1995 . The versatility of poetry. Young Children. (March): 40-52.
- Bruner, J. 1985 . Narrative and paradigmatic modes of thoughts. In E. W. Eisner, Learning and teaching the ways of knowing. Chicago: Chicago University Press.
- Bruton. J. M. 1995 . Trends and issues in visual art education curriculum. In J. Micheal, Visual arts teacher resource handbook. 16-35. New York: Kraus International Press.
- Cadwell, L. B. 1997 . Bringing Reggio Emilia Home: An innovative approach to early childhood education. New York: Teachers College Press.
- Clive Bell. 1978. Art. London: Chalto & Windus Ltd.
- Cole, E. & Schaefer, C. 1990 . Can Young Children be art critics? Young children. (January): 33-38.
- Croce, B. 1992. The aesthetic as the science of expression and the linguistic in general. Tr. Colin Lyas. Cambridge: Cambridge University Press.
- Cuffaro, H. K. 1995. Experimenting with the world: John Dewey and the early childhood classroom. New York: Teachers College Press.
- Davis, J. Drawing's Demise: U-shaped development in graphic Symbolization. Studies in Art Education. 29(4)(Summer 1988): 222-231.
- Davis, J. H. 1991 . Artistry lost: U-shaped development in graphic symbolization. Unpublished Dissertation. Harvard University.
- Dewey, J. 1934 . Art as experience. New York: G. P. Putnam's Sons, Perigee Books.
- Dyson, A. H. 1990 . Symbol makers, symbol weavers: How children link play, pictures, and print. Young children. (January): 50-57.

- Easton, S. C. 1975 . Man and world in the light of anthroposophy. Spring Valley, New York: The Anthroposophic Press.
- Easton , F. 1992 . The Waldorf Impulse in Education . Dissertation Abstracts International. 56: 2554 A.
- Edwards. C. & Gandini, L. Eds . 1993 . The hundred languages of children: The Reggio Emilia approach to early childhood education. Norwood: Ablex.
- Eisner, E. W. 1972 . Educating artistic vision. New York: Macmillan Co.
- Epstein, S. A. 2001. "Thinking about Art: Encouraging Art Appreciation in Early Childhood Setting" Young Children. Volume 59. Number 3. May: The Journal of the National Association for the Education of Young Children.
- Falkenrath, J. F. 1995 . Speaking of art: Teacher's conversation with preschoolers about their art. Unpublished Dissertation. University of Virginia.
- Feeney, S. 1987 . A thing of beauty: Aesthetic development in young children. Young Children. (September):7-15.
- Feldman, E. B. 1977. Becoming human through art. Aesthetic experience in the school: USA: The University of Georgia.
- Feldman, D. H. 1987. Journal of Aesthetic Education. v.21(2), Summer. Two Fields at the Crossroads.
- Ferry, L. 1993 . Homo aestheticus: The innovation of taste in the democratic age. Translated by Robert de Loaiza. Chicago: University of Chicago Press.
- Fromberg, D. P. 1995 . The full-day kindergarten: Planning and practicing a dynamic themes curriculum. New York: Teacher: Teacher College Press.
- Gardner, H. & Winner, E. 1975 . Children's conceptions of the arts. Journal of Aesthetic Education. 9 (3):60-77.
- Gardner, H. 1983 . Frame of mind. New York: Basic Books.
- Gardner, H. 1990 . Art education and human development. Los Angeles: The Getty Center for Education in the Arts.
- Gardner, H. & Perkins, D. 1989 . Art, mind, and education: Research from project Zero. Urbana: University of Illinois Press.
- Gelfer, J. & Perkins, P. 1988 . Using blocks to build art concepts: A new look at an old friend. Early Child Development and Care. 30: 59-69.

- Gestwicki C. and Fraser S. 2002. Authentic childhood: Exploring Reggio Emilia in the classroom. Delmar Press.
- Gombrich. E. H. 1962. Art and Illusion. New ed, London: Phaidon Press Ltd.
- Greene, M. 1980 . Lincoln Center Summer Institute lecture. Unpublished lecture notes.
- Greene, M. 1995 . Releasing imagination: Essays on education, the arts, and social change. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.
- Jalongo R. M. and Stamp N.L. 1997. The arts in children's lives: aesthetic education in early childhood. United States of America: Allyn and Bacon.
- Jerome Stolnitz. 1965. Aesthetics. New York: Macmillan Publishing.
- Johnson, M. 1988 . Phenomenological method, aesthetic experience, and aesthetic education. Journal of Aesthetic Education, 32 (1): 31-41.
- Junemann, M. and Weitmann, F. 1999. Drawing and Painting in Rudolf Steiner School. Germany : Cromwell Press.
- Kaelin, E. F. 1971 . Aesthetic education: A role for aesthetic proper. In R. Smith, Aesthetics and problems of education. Urbana, IL: University Illinois Press.
- Knieter, G. L. 1971 . The nature of aesthetic education. In C. Gary, Toward aesthetic education. Washington, D.C: Music Educator's National Conference.
- Lim, Boo Yeun. 2000. Aesthetic education for young children in three early childhood settings: Bank Street, Reggio Emilia, and Waldorf. Dissertation Abstract International, 61 (6), 2178 Retrived February 27, 2004, from Proquest Digital Dissertations. Publication Number AAT 9976938.
- Lincole, Y.S. 1992 . Curriculum studies and the traditions of inquiry: The humanistic tradition. In P. W. Jackson, Handbook of research on curriculum. New York: Macumillan Co.
- Lindqvist, G. 1995 . The aesthetic of play: A didactic study of play and culture in preschools. Stockholm, Sweden: Uppsala University Press.
- Lowenfeld, V. and Brittain, W. L. 1987. Creative and mental growth. 8th. New York: Macmillan.
- Mallaguzzi, L. 1992 . A message from Loris Mallaguzzi video . Translated by L. Gandini, Trans. Amherst, MA: Performanetics.

- Matthews, J. C. 1994 . Mindful body, embodies mind: Somatic knowing and education. Unpublished dissertation, Stanford University.
- Moll, I. 1994 . Reclaiming the natural line in Vygotsky's theory of cognitive development. Human Development. 3 (37): 333-342.
- New, R. 1990 . Excellent early education: A city in Italy has it. Young Children. (September): 4-10.
- Read, H. 1943. Education Through Art. New York: Random House.
- Schiller, F. 1967 . On the aesthetic education of man: In a series of letters, Translated by M. Wilkinson & L.A. Wilough, Walton Street, Oxford: Oxford University Press.
- Schirmacher, R. 1986 . Talking with young children about their art. Young Children. (July): 3-7.
- Schirmacher, R. 1997. "Aesthetics" Art and creative development for young children. 3rd ed. California: Delmar Publishers.
- Smith, N. 1983 . Observing drawing with children: A framework of teachers. New York: Teachers College Press.
- Smith, R. 1991 . Aesthetics and arts education: Urbana and Chicago; University of Illinois Press.
- Spitz, E. H. 1982 . The past of illusion: A contribution of child psychoanalysis to the understanding of aesthetic experience. Journal of Aesthetic Education. 65-75.
- Spock, M. 1985 . Teaching as a lively art. Hudson, NY: The Anthroposophical Press.
- Stahl, S. 1996 . The Role of aesthetic education in the development of the early elementary school child. Unpublished dissertation, New York University.
- Stiener, R. 1919. The Lecture for Perspective Parents. London: Rudolf Steiner Press.
- Tarr Patricia. 2001. Aesthetic codes in early childhood classrooms: What art educators can learn from Reggio Emilia. New York. [Online]. Abstract from: ERIC: Education Resources information center Online. Number EJ660069.
- Taunton, M. 1982 . Aesthetic responses of young children to the visual art: A review of the literature. Journal of Aesthetic Education. 16 (3): 93-109.
- Tolstoy, L. 1967. What's Art?. London: Oxford University Press.

- Udo de Haes, D. 1986 . The young child: creative living with two to four year olds.
Translated by Simon and Pauamaria Blaxi and de Lange. Edingurgh: Floris Books
and New York: Anthroposophic Press.
- Vygotsky, L. 1962 . Thought and language. Cambridge: MIT Press.
- Vygotsky, L. 1971 . Psychology of art. Cambridge: MIT Press.
- Vygotsky, L. 1978 . Mind in society: The development of higher psychological process.
Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Weigand, H. 1985 . From science into art. Art Education. (November): 18-21.
- Willkinson, M. & Willoughby, L. A. 1967 . Introduction on the aesthetic education of man.
London: Oxford University Press.
- Wolf, R.K. 1994 . Case study Postcards another aspect of your aesthetic programs?
Young Children. (January): 39-43.
- Zeltner, P. M. 1975 . John Dewey's aesthetic philosophy. Seoul: Yeon Jeon Press.

ภาคผนวก

ตัวอย่างประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เพื่อศึกษา
การจัดสุนทรียศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย
ในโรงเรียนที่ใช้แนวคิดทางการศึกษาวอลดอร์ฟ และเรกจิโอ เอมิเลีย

ตัวอย่างคำถามในการสัมภาษณ์ผู้บริหาร

1. โรงเรียนของคุณแตกต่างจากโรงเรียนอื่นอย่างไร
2. การจัดสุนทรียศึกษาแตกต่างจากโรงเรียนอื่นอย่างไร
3. โรงเรียนของคุณมีปรัชญาพื้นฐานหรือความเชื่อในการส่งเสริมสุนทรียศึกษาอย่างไร
4. โรงเรียนของคุณมีแนวทางในการจัดสุนทรียศึกษาให้กับเด็กอย่างไร (บรรยายถึงแนวทางในการส่งเสริมนั้นได้หรือไม่)
5. คุณให้ความสำคัญกับสิ่งใดในการพัฒนาสุนทรียะของเด็ก
6. คุณคิดว่ามีแนวทางเฉพาะในการส่งเสริมสุนทรียศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยหรือไม่ แตกต่างไปจากเด็กที่โตกว่าหรือไม่ (คุณสามารถอธิบายได้หรือไม่ว่าแตกต่างอย่างไร หรือไม่แตกต่างกันอย่างไร)
7. โรงเรียนของคุณมีเป้าหมายในการจัดสุนทรียศึกษาอย่างไร
8. โปรดอธิบายลักษณะการบูรณาการศิลปะศึกษาในโรงเรียนของคุณ แบบกว้างๆ ที่รวมเอาทัศนศิลป์ ดนตรี การแสดง กิจกรรมเคลื่อนไหว และการละคร เข้าไว้ด้วยกัน
9. คุณคิดว่า "สุนทรียศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย" คืออะไร (คำจำกัดความ)
10. คุณมีบทบาทอย่างไรในการสนับสนุนสุนทรียศึกษาในโรงเรียน
11. คุณสนับสนุนครูอย่างไรในการจัดสุนทรียศึกษา

ตัวอย่างคำถามในการสัมภาษณ์ครูประจำชั้น

1. โรงเรียนของคุณแตกต่างจากโรงเรียนอื่นอย่างไร
2. โรงเรียนของคุณมีแนวทางในจัดสุนทรียศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยอย่างไร
3. ในชั้นเรียนของคุณมีกิจกรรมที่ส่งเสริมประสบการณ์สุนทรียะอะไรบ้าง
4. โรงเรียนของคุณมีแนวคิดในการจัดสุนทรียศึกษาอย่างไร
5. คุณคิดว่าลักษณะของประสบการณ์สุนทรียะสำหรับเด็กเป็นอย่างไร
6. คุณรู้หรือเข้าใจได้อย่างไรว่าเด็กมีประสบการณ์สุนทรียะ
7. ประสบการณ์สุนทรียะของเด็กเกิดขึ้นได้อย่างไร ระหว่างการทำกิจกรรมในชั้นเรียน (การระบายสี, การวาดภาพดนตรี, กิจกรรมเคลื่อนไหว, การแสดงละคร เป็นต้น)
8. คุณคิดหรือไม่ว่าเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใหญ่ หรือเด็กที่โตกว่า เด็กเล็กมีลักษณะเฉพาะของจิตสำนึก ระบบการคิด และการรับรู้ประสบการณ์ต่างๆ ที่สัมพันธ์กับสุนทรียะ โปรดยกตัวอย่างสนับสนุนความคิดของคุณ
9. คุณคิดว่าอะไรที่ทำให้ประสบการณ์สุนทรียะของเด็กมีลักษณะเฉพาะ
10. ให้คุณบรรยายถึงประสบการณ์สุนทรียะของเด็ก ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางสุนทรียะต่างๆ ในชั้นเรียน (การสัมผัสถึงความงาม หรือการคิดจินตนาการ หรือการแสดงออกทางศิลปะ หรือการใช้สัญลักษณ์ เป็นต้น ถ้าสิ่งเหล่านี้ไม่ได้เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ)
11. กิจกรรมศิลปะที่หลากหลายในโรงเรียนของคุณ ช่วยสร้างประสบการณ์สุนทรียะให้กับเด็กได้อย่างไร
12. มีวิธีการอื่นหรือไม่ในการสอนสุนทรียศึกษา นอกเหนือจากศิลปะ
13. ครูมีบทบาทอย่างไรในการสนับสนุนประสบการณ์สุนทรียะของเด็ก
14. ในการส่งเสริมพัฒนาการทางสุนทรียะของเด็ก คุณให้ความสำคัญกับกิจกรรมอะไร สื่อการสอนอะไร และจัดสิ่งแวดล้อมอย่างไร
15. คุณคิดว่าความรู้เกี่ยวกับสุนทรียศึกษาของครูที่แตกต่างกันนั้น ทำให้เกิดความแตกต่างในการพัฒนาสุนทรียะของเด็กหรือไม่ อย่างไร

ตัวอย่างคำถามในการสัมภาษณ์ครูศิลปะ

1. คุณมีภูมิหลังเกี่ยวกับศิลปะ และศิลปะศึกษาอย่างไร
2. โรงเรียนของคุณมีแนวทางในการจัดสุนทรียศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยอย่างไร
3. สุนทรียศึกษาคืออะไร และโรงเรียนของคุณแนวคิดในเรื่องสุนทรียศึกษาของโรงเรียนอย่างไร
4. ลักษณะของประสบการณ์สุนทรียะสำหรับเด็กเป็นอย่างไร โปรดบรรยายถึงประสบการณ์สุนทรียะสำหรับเด็ก ระหว่างการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนของคุณ (การระบายสี, การวาดภาพดนตรี, กิจกรรมเคลื่อนไหว, การแสดงละคร เป็นต้น)
5. คุณคิดหรือไม่ว่า เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใหญ่ หรือเด็กที่โตกว่า เด็กเล็กมีลักษณะเฉพาะของจิตสำนึก ระบบการคิด และประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับสุนทรียะ โปรดยกตัวอย่างสนับสนุนความคิดของคุณ
6. คุณคิดว่าอะไรที่ทำให้ประสบการณ์สุนทรียะของเด็กเล็กมีลักษณะเฉพาะ
7. โปรดบรรยายถึงประสบการณ์สุนทรียะของเด็ก ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางสุนทรียะต่างๆ ในชั้นเรียน (การสัมผัสถึงความงาม หรือการคิดจินตนาการ หรือการแสดงออกทางศิลปะ หรือการใช้สัญลักษณ์ เป็นต้น ถ้าสิ่งเหล่านี้ไม่ได้เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ)
8. กิจกรรมศิลปะในโรงเรียนของคุณ ช่วยสร้างประสบการณ์สุนทรียะให้กับเด็กได้อย่างไร
9. การแสดงออกทางศิลปะ และประสบการณ์สุนทรียะมีความหมายเหมือนกัน หรือแตกต่างกันอย่างไร
10. สุนทรียศึกษาประยุกต์ขึ้นเพื่อที่สอนบางสิ่งบางอย่างที่มากกว่าศิลปะใช้หรือไม่
11. ครูมีบทบาทอย่างไรในการสนับสนุนประสบการณ์สุนทรียะของเด็ก
12. ในการส่งเสริมพัฒนาการทางสุนทรียะของเด็ก คุณให้ความสำคัญกับกิจกรรมอะไร สื่อการสอนอะไร และจัดสิ่งแวดล้อมอย่างไร
13. คุณคิดว่าความรู้เกี่ยวกับสุนทรียศึกษาของครูที่แตกต่างกันนั้น ทำให้เกิดความแตกต่างในการพัฒนาสุนทรียะของเด็กหรือไม่ อย่างไร
14. ลักษณะของประสบการณ์สุนทรียะสำหรับเด็กเป็นอย่างไร โปรดบรรยายถึงประสบการณ์สุนทรียะสำหรับเด็ก ระหว่างการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนของคุณ (การระบายสี, การวาดภาพดนตรี, กิจกรรมเคลื่อนไหว, การแสดงละคร เป็นต้น)

15. กิจกรรมศิลปะของคุณมีความแตกต่างหรือมีความเหมือนกับกิจกรรมศิลปะอื่นๆ อย่างไร
เกี่ยวกับประสบการณ์สุนทรียะสำหรับเด็ก ตัวอย่างเช่น ถ้าครูท่านนั้นสอน ดนตรี จะถาม
ว่า "คุณคิดว่ากิจกรรมดนตรีแตกต่างจาก กิจกรรมทางทัศนศิลป์อย่างไร "

**ตัวอย่างคำถามเพิ่มเติมสำหรับครูประจำชั้นและครูศิลปะ
ในโรงเรียนที่ประยุกต์ใช้แนวการศึกษาวอลดอร์ฟ**

16. ปรัชญาและแนวคิดทางการศึกษาของ Steiner ส่งอิทธิพลกับโรงเรียนของคุณอย่างไร
โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของ การจัดสุนทรียศึกษา
17. คุณคิดว่า Spiritual Science ของ Steiner มีความสัมพันธ์กับแนวทางการส่งเสริม
สุนทรียศึกษาของคุณอย่างไร

ในโรงเรียนที่ประยุกต์ใช้แนวการศึกษาเรกจิโอ เอมีเลีย

16. คุณเริ่มสนใจแนวการศึกษาเรกจิโอ เอมีเลียเมื่อไร และอย่างไรที่
17. คุณคิดว่าโรงเรียนของคุณเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร หลังจากที่ใช้แนวการศึกษาเรกจิโอ
เอมีเลีย
18. คุณคิดว่าอะไรที่ทำให้การสอนเด็กของคุณแตกต่างไป หลังจากที่ใช้แนวการศึกษาเรกจิโอ
เอมีเลีย
19. แนวการศึกษาเรกจิโอ เอมีเลีย ให้ความสำคัญกับศิลปะอย่างไร โดยเฉพาะทัศนศิลป์





ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวอรรษา ศาสลยาชีวิน เกิดเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2520 อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สำเร็จการศึกษา ครุศาสตรบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2541 และเข้าทำงานในตำแหน่งครูศิลปะโรงเรียนอนุบาล เมื่อ พ.ศ. 2541 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา หลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2545